

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 23-11-2020 r.

VII.7033.90.2020.AMB

Pan
prof. dr hab. Czesław Martysz
Dziekan Wydziału Prawa
i Administracji Uniwersytetu
Śląskiego w Katowicach

czeslaw.martysz@us.edu.pl

Szanowny Panie Dziekanie!

Na podstawie doniesień medialnych¹, **Rzecznik Praw Obywatelskich powziął wiadomość o ograniczeniu możliwości prezentowania przez studentkę podczas jednego z wykładów, jaki odbył się na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, symbolu „Strajku Kobiet” (błyskawicy).**

Podczas wykładu z prawa konstytucyjnego, Pani profesor _____ poprosiła jedną ze studentek, która podczas zdalnego wykładu na zdjęciu profilowym na platformie Teams umieściła symbol czerwonej błyskawicy, o usunięcie tej grafiki. Prowadząca odmówiła prowadzenia wykładu do czasu zmiany przez studentkę zdjęcia. Z uwagi na problemy techniczne towarzyszące zmianie zdjęcia, studentka musiała opuścić wykład i ponownie zalogować się na platformę internetową. Wykładowczyni wyraziła stanowczą dezaprobatę dla prezentowania podczas wykładów wspomnianej grafiki i podkreśliła, że symbolika „Strajku Kobiet” w sposób bezpośredni nawiązuje do symboliki Hitlerjugend.

W ocenie Rzecznika takie zachowanie prowadzącej wykład może budzić wątpliwości, jako ograniczające wolność wyrażania swoich poglądów przez studentów. Pragnę podkreślić, że studenci, prezentując publicznie swe przekonania, korzystają

¹ P. Pawlik, *Profesorka prawa do studentów: czerwona błyskawica to znak Hitlerjugend i SS*, <https://www.onet.pl/informacje/onetślask/protest-kobiet-profesorka-o-symbolu-strajku-kobiet-to-znak-ss/9zfy05h,79cfc278>, data dostępu: 17.11.2020 r.

z chronionej konstytucyjnie wolności słowa (art. 54 ust. 1 Konstytucji RP). Wolność wyrażania poglądów służy nie tylko rozwojowi jednostki i jej samorealizacji, ale jest także warunkiem koniecznym dla istnienia demokracji. W tym kontekście warto podkreślić, że uczelnie wyższe winny wspierać kształtowanie postaw obywatelskich studentów, tj. w szczególności dbać o rozwój odpowiedzialnych, świadomych społecznie, zaangażowanych, myślących samodzielnie i niebojących się prezentować i bronić swoich poglądów publicznie studentów. Misja uczelni wyższych nie może bowiem być zredukowana jedynie do przekazywania wiedzy studentom oraz prowadzenia badań naukowych. Wynika to zresztą wprost z art. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 ze zm.; dalej jako: PSWN), zgodnie z którym „[m]isją systemu szkolnictwa wyższego i nauki jest prowadzenie najwyższej jakości kształcenia oraz działalności naukowej, kształtowanie postaw obywatelskich, a także uczestnictwo w rozwoju społecznym oraz tworzeniu gospodarki opartej na innowacjach”.

Należy także zwrócić uwagę, że w niniejszej sprawie, prezentowanie przez studentkę swoich poglądów przy użyciu grafiki, nie zakłócało możliwości prowadzenia przez wykładowczynię zajęć. Przerwa w wykładzie spowodowana była jedynie dyskomfortem, jaki odczuwała prowadząca w konfrontacji z zaimplementowanymi przez studentkę poglądami.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że wyrażanie swoich poglądów może przybierać różne formy, w tym prezentowanie i noszenie symboli, które nie są prawnie zakazane. Zdumienie Rzecznika budzi kojarzenie symbolu ruchu społecznego „Strajk Kobiet” jedynie z symbolami hitlerowskimi, podczas gdy jest on lub był używany przez szereg innych organizacji i instytucji, takich jak Poczta Polska, GROM lub Harcerskie Grupy Szturmowe Szarych Szeregów. Symbol pioruna jest umieszczany także na tablicach i znakach informujących o niebezpieczeństwie związanym z porażeniem prądem elektrycznym. Dodawanie przez nauczycieli akademickich wyłącznie własnych skojarzeń do symbolu „Strajku Kobiet”, co zresztą zostało słusznie dostrzeżone przez jednego z uczestników wykładu, jedynie po to, by ograniczyć ekspresję studentów, budzi daleko wątpliwości.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2020 r. poz. 627), zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie Rzecznikowi stanowiska w tej sprawie.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie z upoważnienia RPO/